

Sabadosh L.Yu. The consumption taxation in Ukraine and its affection on development of business

The fiscal efficiency of value added tax is analyzed. Outlined The problem questions of consumption taxation system in Ukraine is outlined. The critical analysis of value added tax exemptions is done. The ways of reformation of national consumption taxation system are suggested.

Keywords: the consumption taxation, the fiscal efficiency, the productivity of tax, return of VAT.

УДК 338.512

*Доц. І.С. Скоропад, канд. екон. наук;
студ. Б.Р. Балюк – НУ "Львівська політехніка"*

МЕХАНІЗМ УПРАВЛІННЯ ВИТРАТАМИ ПІДПРИЄМСТВА

Розглянуто проблему побудови системи управління витратами, яка передбачає здійснення управління в місцях виникнення витрат, мінімізацію загальної величини витрат у поєднанні з раціональним розміщенням виробничих ресурсів. Розкрито теоретичні аспекти управління витратами, а саме сформульовано поняття витрат, описано функції, методи, принципи, предмет і мету управління витратами.

Ключові слова: витрати, функції управління витратами, система управління.

Постановка проблеми. В умовах ринкової економіки основним в діяльності кожного підприємства є отримання максимального прибутку, тому досить важливим є аналіз управління витратами на підприємстві. Перевищенням величини витрат над величиною отриманих доходів можна пояснити високу збитковість на підприємстві. У такому разі варто звернути увагу на систему управління витратами на підприємствах, оскільки від ефективності цієї системи залежить прибутковість підприємства. Дослідження ефективного управління витратами особливо важливе в умовах інфляції, оскільки дані про теперішні витрати постійно потрібно звіряти з даними про майбутні витрати. У системі управління економічною діяльністю торгового підприємства найбільш значущим елементом є управління витратами. Це зумовлено тим, що управління витратами – це динамічний процес, який полягає у досягненні високого економічного результату діяльності підприємства. Цей процес не зводиться лише до зниження затрат, а поширюється на всі елементи управління.

Аналіз останніх досліджень та результатів. Систему бухгалтерського обліку та контролю витрат досліджували такі науковці, як М.Т. Білуха, Ф.Ф. Бутинець, С.Ф. Голов, А.М. Турило, А.А. Турило, Г.О. Партин, Б.Ф. Усач, Ю.С. Ігуманов та К.Ф. Лученко. Вони визначають управління витратами як планомірне формування витрат на виробництво і збут продукції та контроль за їхнім рівнем. Градов А.П. зазначав, що управління витратами – це складний динамічний процес, що охоплює управлінські дії, метою яких є досягнення високого економічного результату діяльності підприємства. Давидович І.Є. виділяє предмет управління витратами в окрему дисципліну. У процесі дослідження системи управління витратами використовували методи порівняння та аналогії позицій різних дослідників щодо проблеми управління загалом та теоретичних аспектів управління витратами зокрема.

Мета дослідження. Дослідити проблему механізму управління витратами, можливі шляхи зниження витрат на підприємствах.

Виклад основного матеріалу. Головним завданням управління формуванням витрат виробництва є визначення їхньої обґрунтованої величини в усіх структурних підрозділах підприємства з метою контролю, а також підвищення ефективності діяльності підприємства (зростання прибутку та рівня рентабельності). Воно характеризується такими особливостями: формування витрат здійснюється на усіх етапах виробництва; формування витрат супроводжує усі стадії життєвого циклу підприємства, починаючи зі створення підприємства та закінчуючи його ліквідацією. Процес формування витрат виробництва має регулярний характер. Процес формування витрат виробництва є безперервним. Таке характерно для постійних витрат; механізм формування витрат виробництва має детермінований і регульований характер, детермінованість характеризується кількісною визначеністю витрат у часі, за обсягом і структурою. Процес формування витрат виробництва має системний характер, витрати нижчого рівня включаються у витрати вищого рівня і т. д., аж до формування витрат виробництва, які є найвищим рівнем. Ефективне формування витрат виробництва є важливою умовою фінансової стійкості підприємства.

Ефективність функціонування підприємства залежить від економічно грамотного використання усіх видів ресурсів, що зумовлює необхідність переходу до єдиної системи управління витратами. Питання зниження витрат виробництва на підприємствах є важливим, оскільки витрати є внутрішнім чинником функціонування підприємства, а від величини виробництва залежить рівень ефективності функціонування господарювання будь-якої структури [1]. Динаміка витрат характеризує споживання усіх видів ресурсів, які використовує підприємство для досягнення своїх цілей. У процесі управління витратами здійснюється вибір між альтернативними варіантами управлінських рішень щодо номенклатури товарів та послуг, виробництва та реалізації продукції [5].

Управління витратами є важливим складником управлінського обліку, тому управління витратами повинно означати створення єдиної системи з певними установками та інструментами. Більшість систем управління мають певні вади, а саме:

- не визначена структура управління витратами на виріб, під час визначення якості продукції майже не враховують економічних параметрів;
- управління реалізовується через план, сформований за базовими витратами;
- здійснюється управління комплексом витрат за господарськими одиницями, а не за виробами [3].

Формуючи систему управління витратами, потрібно враховувати їхні особливості, а саме: динамізм витрат, тобто те, що вони постійно рухаються та змінюються; різноманіття витрат, тобто потрібно застосовувати багато методів і прийомів в управлінні ними.

Враховуючи особливості витрат, формуючи систему управління ними, можна зазначити низку вимог до системи управління, а саме:

- недопущення зайвих витрат,
- комплексний характер управлінських рішень,
- вдосконалення інформаційного забезпечення,
- системний підхід до управління витратами,

- орієнтованість на стратегічні цілі розвитку підприємства,
- органічне поєднання витрат з якістю продукції,
- єдність методів на різних рівнях управління витратами,
- впровадження методів зниження витрат,
- управління витратами на різних стадіях життєвого циклу продукції[4].

Управління витратами потрібно розглядати як комплексну систему, що забезпечує розроблення управлінських рішень, оскільки всі управлінські рішення щодо ефективного використання ресурсів взаємопов'язані та впливають на кінцеві результати підприємства. Знижувати витрати постійно неможливо, оскільки від цього залежить якість продукції та ефективність виробництва. Необхідний рівень витрат потрібно розраховувати на стадії планування [2]. Для того, щоб аналізувати і контролювати витрати, необхідно сформувавши робочий План рахунків, організувати облік витрат за центрами відповідальності, визначити нормативні показники в бізнес – плані.

Із зазначеного можна констатувати, що будь-яке підприємство повинно використовувати такий механізм формування витрат виробництва, який дасть змогу отримати повну інформацію про витрати на виготовлення продукції. Саме така інформація є гарантом успіху підприємства в конкурентному середовищі. Вчасне реагування на відхилення витрат від нормативних значень дасть змогу попередити зростання витрат виробництва, що прямопропорційно впливають на собівартість продукції і прибуток підприємства.

Висновки. Від величини витрат залежить прибутковість підприємства, тому ефективне управління витратами, яке передбачає мінімізацію їхньої загальної величини є надзвичайно важливим. Систему управління витратами потрібно впроваджувати на комплексній основі, забезпечуючи взаємозалежне вирішення поставлених завдань.

Перспективним напрямом подальших досліджень є побудова ефективної системи управління, розроблення чіткої системи управління процесом зниження собівартості, пошуків шляхів удосконалення окремих функцій управління для досягнення найкращих результатів діяльності.

Управління витратами – це процес цілеспрямованого формування витрат щодо їхніх видів, місць та носіїв за постійного контролю рівня витрат і стимулювання їхнього зниження. Воно є важливою функцією економічного механізму будь-якого підприємства.

Література

1. **Игуманов Ю.С.** Бухгалтерский управленческий учет / Ю.С. Игуманов. – М. : Изд-во "Финстатинформ". – 2001. – 456 с.
2. **Градов А.П.** Управленческий и производственный учет / А.П. Градов. – М. : Изд-во ЮНИТИ, 2003. – 346 с.
3. **Турило А.М.** Управління витратами підприємства : навч. посібн. / А.М. Турило, Ю.Б. Кравчук, А.А. Турило. – К. : Центр навч. літ-ри, 2006. – 120 с.
4. **Цал-Цалко Ю.С.** Витрати підприємства : навч. посібн. / Ю.С. Цал-Цалко. – К. : Вид-во ЦУЛ, 2002. – 656 с.
5. **Паргин Г.О.** Управління витратами підприємства: концептуальні засади, методи та інструментарій : монографія / Г.О. Паргин. – К. : Вид-во УБС НБУ, 2008. – 219 с.
6. **Давидович І.Є.** Управління витратами : навч. посібн. – 2-е вид., [перероб. і доп.] / І.Є. Давидович. – Тернопіль : Вид-во "Економічна думка", 1999. – 118 с.

Скоропад І.С., Балюк Б.Р. Механизм управления расходами предприятия

Рассмотрена проблема построения системы управления расходами, которая предусматривает осуществление управления в местах возникновения расходов, минимизацию общей величины расходов, в сочетании с рациональным размещением производственных ресурсов. Раскрыты теоретические аспекты управления расходами, а именно сформулировано понятие управления расходами, описаны функции, методы, принципы, предмет и основная цель управление расходами.

Ключевые слова: расходы, функции управления расходами, система управления.

Skoropad I.S., Balyuk B.R. Mechanism of management of enterprise charges

Is considered problem of construction of control system by charges, which foresees realization of management in the places of origin of charges, minimization of general size of charges, in combination with the rational placing of production resources. The theoretical aspects of management charges are exposed, the concept of management charges is namely formulated, functions, methods, principles, object and primary purpose, are described.

Keywords: charges, functions of management charges, control system.

УДК 338.22.021.2

Викл. Т.О. Сліпченко – Тернопільський НЕУ

**ТЕОРЕТИЧНИЙ АНАЛІЗ МОНЕТАРНИХ РЕЖИМІВ
ТА КРИТЕРІЇ ЙОГО ВИБОРУ ДЛЯ УКРАЇНИ**

Проблема вибору форми реалізації грошово-кредитної політики не має однозначного вирішення і потребує детального аналізу основних монетарних режимів та специфіки їх використання. Розглянуто основні режими сучасної монетарної політики, проаналізовано критерії вибору оптимального монетарного режиму. Визначено основні напрямки впровадження монетарного режиму інфляційного таргетування в Україні.

Ключові слова: монетарна політика, інфляційне таргетування, монетарний режим, центральний банк, монетарне таргетування, монетарні інструменти, цінова стабільність.

Актуальність проблеми та її зв'язок із важливими науково-практичними завданнями. Грошово-кредитна політика є одним із найважливіших складників загальнодержавної економічної політики і від того, наскільки ефективно використовуються її інструменти, від адекватності монетарної політики реальним економічним умовам певною мірою залежить динаміка соціально-економічного розвитку держави. Проте щоразу виникає складна проблема узгодження стратегічних цілей монетарної та загальноекономічної політики (розв'язання конфлікту цілей). І хоча адаптація цінової стабільності як пріоритетної цілі монетарної політики є загальною для центральних банків, це не виключає вибору різних монетарних режимів, котрі якнайкраще слугують справі досягнення проголошеної цілі і які можуть бути предметом для дискусій.

Аналіз останніх наукових досліджень і публікацій. Теоретичну основу досліджень монетарних режимів становлять праці зарубіжних науковців: Р. Дорнбуша, І. Фішера, Г. Саймонс, А. Лейонгуфвуда та вітчизняних економістів: В. Міщенко, С. Компанієць, О. Петрик. Варто зазначити, що дослідження правил монетарної політики активізувались у 90-х роках ХХ ст.,